

Energetické třídy spotřebičů

Většina elektrické energie se získává spalováním fosilních paliv – uhlí, ropy nebo plynu. Spalování je bezprostředně spojeno se znečišťováním našeho životního prostředí, hlavně ovzduší. Životní prostředí je třeba chránit, a používání ekologických spotřebičů v domácnosti je proto chválné. Jenže zákazník ví své, a než za něco vydá korunu či eura, dobře si je spočítá. Jak mu tedy jednoduše a názorně ukázat, že co je ekologické, je také ekonomické? Jako odpověď na tento problém vznikly v Evropské unii již před více než dvaceti lety tzv. energetické štítky. Od roku 2001 je jejich užívání povinné i v Česku.

Od roku 2001 musí být elektrospotřebiče prodávány v ČR označeny viditelně umístěným energetickým štítkem, který slouží jako základní orientační pomůcka při nákupu elektrospotřebičů. Zákazník si podle něj může jednoduše srovnat nejenom prodejní cenu a další parametry spotřebiče, ale i odhadnout jeho provozní náklady v průběhu životnosti spotřebiče. Jelikož ceny za energii stále rostou, je tato informace pro rozhodování zákazníka velmi důležitá. Po prvních začátcích před více než dvaceti lety sjednotila užívání energetických štítků v Evropské unii v roce 1992 Směrnice Rady 92/75/EHS. Podle spotřeby energie byly elektrospotřebiče zařazeny do energetických tříd označených písmeny A – G, přičemž písmeno A označovalo spotřebič energeticky nejúspornější a G spotřebič s nejvyšší spotřebou. Se spotřebiči energetické třídy E, F a G se v obchodech již nesetkáme, protože v zemích Evropské unie byl prodej těchto spotřebičů zakázán.

Různé spotřebiče – různé parametry

Pro tento účel byl vymezen následující seznam energetických spotřebičů, na které se vztahuje povinnost označení energetickým štítkem:

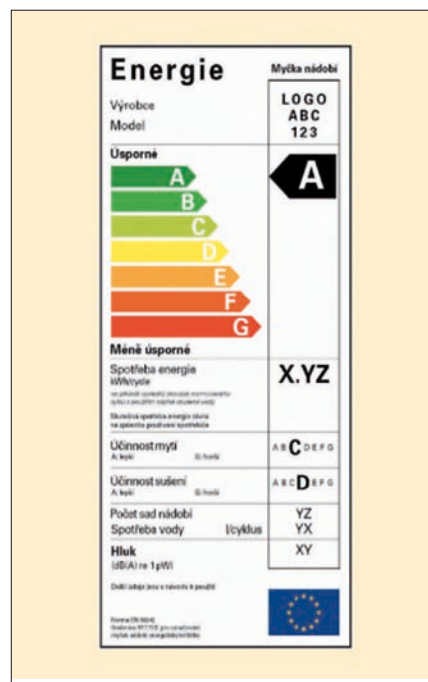
- automatické pračky,
- bubnové sušičky prádla,
- pračky kombinované se sušičkou,
- elektrické chladničky, mrazničky a jejich kombinace,
- myčky nádobí,
- elektrické trouby,
- zdroje světla,
- předřadníky k zářivkám,
- klimatizační jednotky.

Každý spotřebič je pochopitelně jiný. Aby bylo možné srovnávat elektrospotřebiče z hlediska energetické účinnosti, zohledňuje se při zařazení do energetické třídy více parametrů. Např. u chladicích zařízení je to příkon, užitný objem, teplota v každém prostoru chladi-

cího zařízení, provedení, poměr chladicího a mrazicího prostoru apod., u zdrojů světla příkon a světelný tok. Potřebné a navzájem porovnatelné údaje jsou získány na základě harmonizovaných zkoušek a jsou vyznačeny u každého výrobku prodávávaného v EU od roku 1992, u nás v rámci zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, od roku 2001. Parametry spotřebičů jsou pak převá-

Prodejci mají povinnost energetickými štítky označovat vystavené elektrospotřebiče

děny na srovnávací základnu pomocí často komplikovaných vzorců uvedených v příslušné vyhlášce.

Také další předepsané údaje na energetickém štítku jsou pro každou kategorii samozřejmě odlišné. Zatímco se na štítku k údajům o třídě energetické účinnosti a hlučnosti udávají u praček spotřeba energie, třída účinnosti

praní a odstředování, otáčky při odstředování, náplň pračky a spotřeba vody (vše ve vztahu k normalizačnímu cyklu 60 °C), u chladicích zařízení je to objem chladicího a mrazicího prostoru, typ chladničky a spotřeba energie za rok, která se určí na základě normovaného testu spotřeby energie za 24 h. Z toho je zřejmé, že skutečná spotřeba energie spotřebiče se bude lišit, protože v praxi nikdy nedosáhneme referenčních podmínek, za kterých byla tato hodnota změřena.

Dosavadní zkušenost

Že byl nápad s energetickými štítky úspěšný, ukazuje dosavadní vývoj na trhu spotřebičů. Označování energetickými štítky nutí výrobce vyvíjet spotřebiče s čím dál tím nižší spotřebou energie. Nejvíce energie z těchto spotřebičů spotřebují v domácnosti chladničky, mrazničky a jejich kombinace, protože jsou v provozu prakticky nepřetržitě celý rok. Výrobci se zaměřili na vývoj kompresorů a zdokonalování tepelné izolace stěn a dveří, a spotřeba energie těchto spotřebičů klesla natolik, že již musely být zavedeny dvě nové energetické třídy A+ a A++. Ve většině zemí EU tvoří chladničky, mrazničky a jejich kombinace v energetické třídě A a B většinu trhu.

Vývoj jde kupředu

Díky technickému rozvoji vznikla tedy potřeba revize technické specifikace těchto spotřebičů. V létě 2003 schválila Evropská komise směrnici 2003/66/EC, která zavedla používání energetických tříd A+ a A++ pro chladničky, mrazničky a jejich kombinace. V ČR byla v roce 2004 zrušena vyhláška 215/2001 Sb. a plně nahrazena vyhláškou 442/2004 Sb., kterou se stanovují podrobnosti označování energetických spotřebičů energetickými štítky a zpracování technické dokumentace, jakož i minimální účinnost užití energie pro elektrické spotřebiče uváděné na trh.

To hlavní však zůstává: Zákazník kupuje úsporný spotřebič, aniž by přitom musel počítat složité vzorce. Pak už záleží jen na něm, zda ušetří méně či více energie nastavením optimálního programu pračky nebo myčky či nastavením optimální teploty chladničky.

Podrobnější informaci o předepsaných údajích na energetických štítcích a výpočtu energetických tříd jednotlivých kategorií elektrospotřebičů přineseme v příštích číslech *Elektra*.

(ps)